

Gimnazija Bežigrad

17.4.2024

ČAS PISANJA: 90 MINUT
PRIČETEK PISANJA: _____

3. ŠOLSKA NALOGA

esej

Ime, priimek: Lina Surkovič

Razred: _____

Kriterij ocenjevanja v %:

0 – 49,5 = nzd (1)
50 – 62 = zd (2)
62,5 – 76 = db (3)
76,5 – 89,5 = pdb (4)
90 – 100 = odl (5)

Število možnih točk: 50

Število doseženih točk: 40

Ocena: 80%

1 2 3 4 5

Napiši enega od esejev.

Norost – ogledalo modernega časa in prostora (razpravljalni esej)

Vsaj v dveh dramah maturitetnega sklopa 2024 lahko izpostavimo tudi motiv norosti. Problematisiraj naslov eseja in povej, za kateri dve drami se ti zdi najbolj primeren. Primerjaj, kako se v njiju (v obeh dramah) povezujeta svoboda in norost. Označi osrednji dramski lik iz vsake drame, ki mu odvzamejo svobodo, in mu, v vsaki drami na svoj način, le-to omejijo. Primerjaj njuno stisko in pojasni, katera se ti zdi hujša. Predstavi, kako lika sprejemata omejitve svobode. V doslej obravnavani slovenski ali svetovni literaturi poišči vzporednice med svojima predstavljenima likoma in podobnim likom v književnosti. Pojasni, kaj meniš o svobodi in norosti.

2. INTERPRETATIVNI ESEJ (Tjaša Mislej, Naše skladišče)

Preberi odlomek in pojasni njegovo vlogo v celotnem dramskem dogajanju. Predstavi osrednjo temo odlomka ter razloži, kaj želi novinar doseči. Pojasni, ali mu delavke s svojimi odgovori ustrezajo. Opredeli se do njihovih odločitev, zakaj da/ne. Primerjaj dramski govor novinarja z jezikom delavk in pojasni, katera jezikovno-slogovna sredstva oba označujejo. Komentiraj novinarjevo zadnjo repliko »Nismo dobili nobenih informacij, zapuščamo prostor.«

NOVINAR: Prihajam v imenu oddaje *Naši časi*. Oddajo seveda poznate vsi - v njej lahko gledate male ljudi, ki živijo svoja bedna življenja v primežu sodobnega divjega kapitalizma. Je kar priljubljena oddaja pri gledalcih. Na žalost ali na srečo, kaj naj rečem. Ljudje radi vidijo, da gre komu drugemu še slabše. To je pač naravno.

VERA: Kaj bi radi? Velik dela mam.

NOVINAR: Drage gospe, se zavedam, da imate normo, ampak vseeno bi vas prosil za nekaj minut. Nekaj kratkih vprašanj, to je vse.

SUZI: Ne vem, če lahko kaj pomagamo.

NOVINAR: V oddaji izpostavljam tragične zgodbe, in to z jasno moralistično poanto o izkoriščanju malih ljudi. Verjamem, da boste ravno ve lahko veliko prispevale k oddaji. (*Veri.*) Gospa, mi lahko zaupate svoje ime?

VERA: Vera sem. Zakaj je to zdej važn?

NOVINAR: Gospa Vera! Kakšno lepo ljudsko ime! Kako dolgo že delate tu?

VERA: Zdaj bo že kakih petnajst let. Vmes so trikrat prenavljali. Vsakič večje skladišče. Vsakič več robe za pospraviti. Saj ne rečem, plača je dobra. Se ne pritožujem.

NOVINAR: Gospa Vera, a lahko našim gledalcem malo opišete, kakšen je vaš delovnik? Kako se počutite v službi? Pa ... Povejte odkrito. Kar dajte, gospa Vera.

VERA: Kuga nej pa rečem? Pač nardimo, kar rečejo. Delamo ... pa gre.

SUZI: A bomo po televiziji?

NOVINAR: V oddaji *Naši časi* - kjer lahko gledate zgodbe ljudi, ki jim gre v teh časih slabo. Morda še slabše kot vam. Skupaj smo močnejši. Gospa Vera, a ste vi tu zadovoljni, se počutite ... izpolnjeno?

VERA: Mm, ne vem. Mislim, ja. Seveda. Počutim se ... krasno.

NOVINAR: Vas razumem, gospa Vera. (*Suzi.*) Kaj pa vi, gospa? Imate vi kaj več poguma? Nam boste kaj razkrili?

SUZI: Kaj? Jaz ne vem ...

NOVINAR: Dajte nam zgodbo opeharjene delavke, s katero bomo lahko sočustvovali, se jezili na umazane kapitaliste in se pri tem počutili dobro. (*zaupno*) Povejte mi. A se vi tukaj sploh počutite kot človek?

SUZI: Ja, seveda. Ne vem. (*Veri.*) Saj sem čloun, a ne?

NOVINAR: V redu je, gospa. Vas popolnoma razumem.

MARIA: Vaši gledalci in naši kupci dobr vejo, kakšne so tukaj razmere. In kaj pol? Oni rabijo robo. In me rabimo denar! Tukaj nas plačujejo redno. Velik dela imamo. Nimamo časa za vaša vprašanja. Hvala lepa in na svidenje.

SUZI: Se opravičujem, da niste dobili nobene tragične zgodbe.

NOVINAR: Okej. Grem poskusit še k čistilkam.

VERA: So jih že zdavnaj odpustili. Zdej čistijo blagajničarke same. Ko zaprejo štacuno.

NOVINAR: Aha, razumem. Če si premislite, me pokličite. (*Odhaja.*) Nismo dobili nobenih informacij, zapuščamo prostor.

SUZI: Na blagajno pejte! Tam je hudo. *Novinar odide. Vera in Suzi planeta k škatli.*

RAZPRAVLJALNI ESEJ

A naslov do 1+1/ izbor dram do 2	B primerjava do 4/ liki do 3+3/	C primerjava do 4/ pojasnilo do 4/ ↳ dodatni razlogi	Č predstavitev do 2+2/ vzporednice do 2/ svoboda in norost do 2/ ↳ dodatni razlogi		
JEZIKOVNA PRAVILNOST					
PRAVOPIS 0 1 2 3 4		SLOVNICA 0 1 2 3 4			
SLOG					
BESEDIŠČE 0 1 2 3		SLOG POVEDI 0 1 2 3			
ZGRADBA					
ZUNANJA 0 1 2		NOTRANJA 0 1 2 3 4 razložitati fezo in zadržanje.			
VSEBINA 30	23	JEZIK 20	17	SKUPAJ 50	40

Náze skladice - Suzi

VBV - Simon

Suzi svoboda → norost

Simon

cilj delu likov
 razložitati dovolj za drugo družbo
 živeti izven zavoda, več časa z otroki
 kot svoj dom

norost: delo v skladu s

delo brez premora: - delamo, zato

norost: zadrževanje v zavodu

da živimo, ne obratno

proti velji posameznikov

preobrazba, da boji ustrežajo družbi

osvojanje

primerjava

Norost - ogledalo modernega časa in prostora

V sodobnem svetu, lahko, kljub mnogim družbenim napredkom in navidezni civiliziranosti večine prebivalstva opazimo dogodek, ki bi jih lahko označili za nore. Primera takih dogodkov sta predstavljena tudi v dramskih besedilih Naše skladišče in Veliki

Drama Naše skladišče s primerom štirih delavk, ki neprenehoma delajo v skladišču, ponazarja pogosto spregledan način vijetosti v modernem svetu. Suzi, ena izmed delavk, je sicer uradno svobodna ženska v današnjem svetu, pripada ji osnovne človeške pravice in skladišče je samo njeno delovno mesto. Kljub temu pa je tam ujeta zaradi premajhne plače in zaveda se, da ne more oditi, ne da bi s tem izgubila vr dohodka zase in njena otroka. Čeprav

ima željo po uporabi, se večino časa predaja v usodo in si krajša čas z gledanjem televizijskih oddaj in ostalimi delavkami. Takšno moderno suženstvo bi lahko označili kot noro. V literarnem delu Veliki briljantni valček je motiv norosti še očitnejši. Mad Simon, eden od pacientov iz Zavoda (iz te drame) je zaprt zaradi alkoholizma in prevzemanja osebnosti poljskega ustajnika Drohozowskega. Zavod in predobrava pacientov v njem je metafora za družbeni sistem, ki spreminja in poskuša izničiti svoje nasprotnike. Načrtno izdiranje in spreminjanje osebnosti likom je tudi noro dogajanje, ali Zavoda pa je ravno predobravati paciente v nore. Simon se svojemu zaprtju naprej poskuša upirati, ko pa mu odrejejo nogo, se res preda norosti.

V nasprotju s Mad Suzi se Simon dolgo poskuša aktivno upirati odreju svobode, medtem ko je Suzi s svojo vijetostjo zakaj? Do delaj norosti in posledica.

Tolerirati
poved

pa pomeni izguba svobode ~~in~~ sprejemanja svojih odločitev in celo
razmišljanja in zavedanja sebe. Na norost zato ne morem gledati
kot pobeg in svobodo, ker biti nor tega ne dopušta. V modernem
času in prostoru je norost, kot so nasilno zatiranje drugače mislečih,
predvsem v totalitarnih državah, in zlorab revnih delavcev, ^{povsem} ~~mnogo~~
preveč. Drami sta zato zelo aktualni in menim, da sta celo
brezčasni.

↳ Zadržati naj bo odgovor
na tisto iz uvida.

Idij je dobro
zamisliti, povedati
moras dodati razlago.

Lina Jurkovič